

Hírek a Községházáról

A megválasztott Képviselő testület alakuló ülése

Pilisszentlászló Község újonnan megválasztott Képviselő-testülete 2024. október 15-én 18:00 órai kezdéssel megtartotta alakuló ülését.

1. Napirendi pontként a megválasztott képviselőktől „esküt vett”, Elsík Béláné a Helyi Választási Bizottság elnöke.
2. Napirendi pontként Tóth Attila az újjáválasztott polgármester tett esküt.
3. Napirendi pontként dr. Bartha Enikő aljegyző tett előterjesztést a polgármester illetményének és költségterítésének megállapításáról.
4. Napirendi pontként Tóth Attila Előterjesztést adott elő a Pilisszentlászló Község Önkormányzat Képviselőtestülete Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló önkormányzati rendelet módosításáról.
5. Napirendi pont, az alpolgármester megválasztásáról és a tiszteletdíjának megállapításáról szólt. mely szerint: - **Az alpolgármester megválasztása titkos szavazással történik!**

6. Az ülés dr. Illés György megválasztott alpolgármester eskütételével ért véget.
A harmadik napirendi pontként dr. Bartha Enikő szólt a nagyérdemű testülethez:

Tisztelt Képviselő-testület!

Pilisszentlászló község választópolgárai a 2024. június 9-i önkormányzati választáson Tóth Atillát választották meg Pilisszentlászló Község főállású Polgármesterévé. A főállású polgármester Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi törvény értelmében illetményre és költségterítésre jogosult. Ebből következően a polgármester illetményre a megválasztása napjától jogosult....A polgármesteri illetmény összege 650 000. A főállású polgármester továbbá havonta az illetményének 15%-ában meghatározott összegű (97 500 Ft) költségterítésre jogosult.....

A negyedik napirendi pontként Tóth Attila polgármester előadta a rendeletet, mely szerint a polgármester javaslatára, titkos szavazással, minősített többséggel polgármester helyettesítésére, munkájának segítésére egy alpolgármestert választ. A jelenleg hatályos szervezeti és működési szabályzat egy társadalmi megbízatású alpolgármester megválasztására ad lehetőséget..... Továbbiakban javasolta a polgármester tiszteletdíjának a 70%-ának megfelelő 227 500 Ft összegű tiszteletdíját, és továbbá 34 125 Ft költségterítésben részesítését.

Rövidítve lejegyezte: F R

Csere-kereskedelem

Csolnok

Szülőfalum – a már említett Csolnok – 3 hónapig volt első vonalbeli hadszíntér (1944. dec. 25. – 1945. márc. 21. Így érthető az ezt követő mérhetetlen szegénység. Ám „A szükség nagy úr”, s ez megmagyarázza az alábbi két esetet. Ahogy 1945. március 21-ével tovább nyomult a front, egyetlen törvény volt csupán érvényben: élni kell valahogy ezután is! 5-6 könnyebben sebesült s visszahagyott katonalóval megindulhatott a tavaszi szántás, vetőmag azonban semmi sem maradt. Ezt is teljesen felélte a falut megszállva tartó szovjet katonaság. Vetnivaló burgonyát, gabonát, kukoricát a környéken sem lehetett kapni, s ha lett is volna az óráról órára romló Pengő, mint fizetőeszköz szinte semmit sem ért. Megindult a cserekereskedelem. Fő iránya Bácska volt, ahol gyorsan átvonult a front, így kevesebbet rabolt/rekivilult a Vörös Hadsereg, s a maradt élelemből/vetőmagból valamelyes elcserélhető mennyiség. Mit adhatott ezért

fekete pantallót keresett. Nem egy katona 4-5 fekete színű nadrágot is magára húzott, mivel csak az volt az övé, amit megevett vagy ruha gyanánt hordott. Egy másik falumbeli (nem a neve, hanem az eset a lényeg) hasonló exhumálást végzett. Akkor korán beköszöntött a tavasz, így a holttest is hamarabb oszlásnak indult. A legfelső földes, sáros nadrágot mellőzve, a többit lehúzta.

Felesége – mosópor, szappan nem lévén – vízzel úgy ahogy kimosta, s a száradás után máris mehetett cserére e néhány ruhadarab. A szélsőséges élethelyzetek szélsőséges megoldásokat követelnek.

Van e felmentő vagy legalább enyhítő körülmény a fenti iszonyatokra? Felmentő aligha. A Teremtő

embervoltunkba írta, Mózes csak kőtáblára véste a „Ne ölj! Házasságot ne törj! Ne lopj!” egyetemes és mindenkor kötelező parancsot. Ám mióta Kain megölte Ábelt s az emberiség „feltalálta” a háborút, a katonának akárhányszor ölnie is kell. Parancsra, vagy

cserébe a teljesen elszegényedett lakosság? Csak két hátborzongató példa erre.

- Egy apának eszébe jutott az a jó állapotú német katonabakancs, amit együtt temetett el elesett viselőjével valahol a határban. 2-3 hét múlva fiával kihantolták a hullát, s a lábáról levett bakancs értékes cseretárgynak bizonyult Dél-Alföldön. Új viselője persze mit sem tudott származásáról. Ha hullámérgezésben netán meghalt, ennek híre nem jutott el Csolnokra.

- A háborúban is van divat. A szovjet tisztek bőrkabátra vadásztak, a szegényebb legénység

önvédelemből gyilkol. A bestiális kegyetlenkedésre azonban soha, sehol, senki nincs felhatalmazva!!! Ez bennünk lévő ördög műve, ha engedünk neki.

És akad e enyhítő körülmény minderre a borzalomra? – Talán. Aki annyiszor volt a halál torkában, csodamód túlélte annyi ütközetet, százszor elkerülte a füttyülő golyó vagy az alattomos szilánk, annyi bajtársa esett el mellette, s kezdettől fogva oly sokat nélkülözött, - érthető, ha mindezért bosszút akar állni: Érthető, de meg is bocsátható?... Másrészt senki meg nem mondja, hány és hány szovjet frontharcos kapott sokszorosított levelet a

hátszövegéből kb. ilyen szöveggel:
Vöröskatona! Házadat föléggették, falodat
lerombolták, szüleidet, testvéreidet kiirtották a
fasiszta fenevadak. Teljesen egyedül maradtál. Már
csak egy életcélod lehet: kamatostól visszaadni
mindezt az ellenségnek! Ne ismerj irgalmat, ne adj
kegyelmet egyetlen német katonának sem!

Oroszok az Üllői úton

Kell ennél jobb biztatás a háború poklában évek óta hányódó, primitív szovjet egyenruhásnak? Aki leveleket küldte, valahonnan az Ural mögül, nem nélkülözött, nem lapult halálra szántan a lövésztekőben, nem kapott gáztámadást, nem hajszolták aknamezőkre, nem vagdosott drótakadályt ellenséges tűzben, nem vérzett el a senkiföldjén, de hivatalból ismerte a hágai egyezményt a hadifoglyokkal és a polgári lakossággal szemben tanúsítandó kiméletes bánásmódról. Őt is felelősség terheli, noha nem ült a vádlottak padján a Nürnbergi perben, ám felelnie kell majd annál a Bíróknál. Akitől nincsen hová fellebezni.

Harmadrészt miként „A hatalom elzülleszt, a háború eldurvít.” (latin közmondás)

I. világháborús orosz fogságot megjárt, s ott oroszul megtanult öregember fejezte ki rosszallását egy alkalommal a győzteseknek, túlkapásaikat látva. A válasz egyetlen vállrándítás és egyetlen szó volt: „vojna” (= háború). Azaz háború van, s ez mindent megmagyaráz: most mindent szabad, ami egyébként tilos.

A németekről, noha ők sem lehettek Grál – lovagok a háború alatt, főleg az elején – mind a mai napig

egyetlen hasonló eset nem jutott tudomásomra (kivéve a Pilisszentkeresztnél említett). Kulturáltságukra, udvariasságukra s nem egyszer igen komoly segítségükre viszont 66 év távlatából is jól emlékszem. Talán a közeledő, egyre biztosabb s már kivédhetetlen vereség (is) tette őket ilyennek. Ki tudja...

Amilyen sötétek a fenti sorok, ugyanolyan sötét lehetne a befejezés is.

Wass Albert a költészet tömörségével és varázserejével szinte helyettem írja:

*Amerre néztünk: véres volt a tenger
S gennyes sebekről fertőzött a föld.
Csupa gyűlölet volt az ember
S csak az volt ember, aki ölt.*

*Gonoszságot szolgált a tudomány,
Hozsánna hirdette az embertelenséget,
És minden ami szép volt,
Ledőlt leégett.*

*Ültünk a romokon és azt mondtuk: vége.
Az ember elveszett.
És aztán csak a halálra vártunk.
Forgott a föld. Szelek jöttek és mentek.
Denevérek szárnya suhogott
S hírük sem volt az embereknek.*

(Első galamb c. verséből)

„A múltat azért szeretjük, mert nem kell félnünk tőle”, - mondja Mereskovszkij orosz (nem szovjet!) regényíró, műfordító.

Multunknak ezt a fejezetét a legkevésbé sem szerethetjük, ám tanulnunk mindenképpen kell belőle: elpusztíthatatlanok vagyunk itt, ha a fent megtörtént iszonyatok után maradt és van élet térségünkben.

Esztergom, 2010. október
Dobay Pál erdőmérnök

Meghívó

„A törvény betöltése a szeretet”
/Róm. XTTT. 10./

A Mindenható segedelmével 2024. Advent első vasárnapján, december elsején betöltöm 75. életévemet.

Az eltelt háromnegyed évszázad örömeiért és bánataiért szeretnék ezen alkalommal az általam szeretett, kedvelt, fontosnak tartott emberek körében hálát adni Istennek.

Szép gyerekkorom temploma Szabadhídvégen van, életem utóbbi évtizedeiben a Szentendrén lévő református templom is hajlékom, és otthonra leltem a szeretett pilisszentlászlói kis közösségben is, de születésem óta Budapesten, a Szilágyi Dezső téri Református Gyülekezet tagja vagyok, és halálomig szeretnék is maradni.

A számomra jeles alkalmon mindezek miatt a Budapest, I. kerület Szilágyi Dezső téri Református Templomban szeretnék ünnepelni, a 2024. december elsején, vasárnap tíz órakor kezdődő istentiszteleten, melyre szeretettel hívom és várom kedves rokonaimat, barátaimat, ismerőseimet.

/A templomban baba-mama szoba és mellékhelyiség is van./

Tudomásom szerint az istentisztelet keretében úrvacsorára is lehetőség lesz, amivel minden arra lelkileg felkészült ember élhet.

Jó lenne, ha nem fentről, temetésemtől látnám az általam kedvelt arcokat, hanem még most, életemben! Ha valaki akár egészségi, akár más okból nem tudna eljönni a templomi alkalomra, úgy kérem hopgy legalább gondolatban legyen ott velem!

Ebben az életkorban már leginkább mindene megvan az embernek, ami pedig nincs, talán már nem is fontos. Ezért az ajándékok mellőzését kérem.

A templomalkalom után szeretettel látom/látlak a Gren Hotel földszinti éttermében /cím: Budapest, XIV. ker. Kerepesi út 34./ egy szerény ebédre, kötetlen beszélgetésre. / A hotel a Batthyány térről a kettes metróval könnyen megközelíthető, a Stadion megállótól kb öt perc gyalogútra van.

/A részvételi szándékról telefonon vagy levélben november 10-ig értesítést kérek! Bocsánatot kérek a szülőktől, nagyszülőktől, de az ebédre csak a 14 év feletti gyermekeket várom.

Magamról el kell mondanom, hogy több mint ötven évnyi folyamatos munkámat 2024. augusztus 31-én sajnos befejeztem, és jöhetnek a reményeim szerint aktív, de békés nyugdíjas évek! Az ötven évből több, mint negyvenet a Pest Megyei Ügyvédi Kamara kötelékében töltöttem el ügyvédjelöltként majd ügyvédként, ez sokszor nem könnyű, de felejthetetlenül szép időszak volt. Szintén érdekes és hasznos időszak volt ezt követően a kisgazda körben munkával töltött bő tíz év.

A remélt találkozásban bízva kívánok jó egészséget, és feltehetőleg az idei évben elsőként áldott Karácsonyt, örömteli, békés új esztendőt!

Szentendre. 2024. novembere

Őszinte szeretettel:

Bakos Zoltán

Tel.: 06/26/301-640

Soli Deo Glória!

Hirdetés

Fiatal diplomás házaspár életjáradéki szerződést kötne idős hölgygel vagy úrral.

Tel.: 06-30/965-0495

Hálás köszönet!

Dezső Krisztina

Mindenszentek, halottak napja Emlékezés

Polgárőrségünk ebben az évben is a Pilisszentlászlói temető és környékét visszatérően ellenőrizte különböző időpontokban.

Mindenszentek ünnepe a katolikus keresztény egyház saját ünnepe.

A Pilisszentlászlói polgárőrök 2024. november 3-án, szolgálati feladatuk ellátása mellett, az Iskola mellett elhelyezett I-II világháborús emlékműnél, és Pilisszentlászló temetőben Kiss László hősi halott tűzoltó, valamint Rudolf János volt polgárőr,

és önkormányzati képviselő sírhelyénél egy-egy gyertyát gyújtottak és koszorút helyeztek el.

Ózdon Mihicsné Leopold Csilla, volt polgárőr sírhelyénél is megemlékeztünk.

Csendesen méltóképpen zajlott a megemlékezés szeretteinkre.

Pilisszentlászló, 2024. november 4.

Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó egyesület

Ipari műemlékünk

Sejtem-gondolom, hogy a fenti címen, megnevezésen, igen kedves olvasóim közül, sokan meg fognak lepődni. Hogyan lehet ipari létesítmény műemlék, hiszen az 1646. angol ipari forradalom jelentette a középkor végét. Néhány igen neves történész barátom viszont erősíti, hogy az új korszakalkotó Angol polgári forradalom közvetlen kiváltója a skótok támadása volt. Közép Európa nagyrésze így a hajdani Velké Uhersko – Nagy Magyarország, török elnyomás alatt sínylődött. A tények viszont makacs, vitát nem tűrő megtörtént események! Ezt alátámasztandó az

Újkorban, tehát a 17. század végétől, nálunk a törökök kiűzését követően igen sok most is műemléknek számító létesítmény épült, amik nem ipari jellegű létesítmények. Nálunk, Magyarországon az Újkor, sajnos csak a törökök kiűzése után kezdődött. Építészeti szempontokból ekkor épültek neobarokk (újbarokk) stílusban templomaink itt a Pilisben is. Az ipari fejlődés, azonban nem csak egyházi létesítményeinkben nyilvánult meg, mint az esztergomi Bazilika, mely a Mileneumra épült, akár az Országház, hiszen

Sokan helyett inkább azt mondanám, hogy csak néhányan szóltak. „Ezt bezzeg nem mered megírni a Kürtösbe, hogy hónapok óta itt tátong az út mentén, ez a gödör. Őszintén, szólva, engem, mint az érintett telek tulajdonosát, egyáltalán nem zavar. Ugyanakkor nem értem, hogy másokat miért zavar ez a képből is jól kivehető alig félméternyi

útszűkület, hiszen a keskeny út miatt a nélkül sem igazán fér el két tehergépkocsi. Azok viszont olyan ritkán járnak, hogy szinte alig találkoznak. „Nem kell a kákán is csomót keresni”, mondták volna erre békés szlovák ajkú elődeink!

F R

Felújított temetőkapuink

Petkó Gábor
példaértékű időskora
ellenére kitartó
munkájának
köszönhetően
igényesen lett felújítva
a temetők
főbejáratának
vaskapuja. Ezt a
vaskaput 1992.-ben
kaptuk adományba,
akkor Gábor, mint

önkormányzati képviselő irányításával került elhelyezésre. Mint a temetőkkel szembe szomszéd, volt alkalmam ismételtlen meggyőződni Gábor barátom precizségéről. A festés előtti előkészítő munkaként erre megfelelő kalapáccsal, ütögette le mégyzetcentiméterenként a rozsdafoltokat. Csak ez eltartott néhány napig. Ezt követően látott neki a különböző munkafolyamatoknak. Mikor ezzel végzett következtek a festési munkálatok, amiben kedves felesége Margitka is segített. Mindezen munkálatokat életidejének közelebb a nyolcvanadik, mint a hetvenedik évéhez, fájós

lábbal igazán odaadóan végezte. A temetők oldal bejárájának, a kiskapujának felújítási munkálatai már könnyebb, kevesebb munkát igényeltek. Ezen nincsenek vaslemezek és díszek, de felújítást követően is sokkal tetszetősebb, mint volt ezidáig. Részemről igen nagy tisztelettel adózom Gábor barátomnak, és kedves feleségének Margitkának, ezen munkájáért is.

F R

Emlékezés elődeinkre

A több mint egy évtizeddel ezelőtt elkezdett elődeink fényképei, jelentősebb eseményeinek fotói Halottak napján történő temető bejáratánál való elhelyezése, dicséretesen folytatódik. Az elhelyezésre kerülő képeken látható hajdani őslakosságunk képeiből, ügyes szervezéssel egyre több kerül elhelyezésre temetők főbejáratánál a kerítésre. Nem kevés munkájába kerül ez a szervezőknek, illetve a főszervezőnek. Különböző utazásaim során „elmerengeni a múltban”, mikor időm engedi szeretek nézelődni a régi temetőkbe. Sok mindent tapasztal meg ilyenkor az ember. Ilyet azonban, hogy ennyi, és ilyen nagyságra felnagyított kép várja a temető bejáratánál az

odalátogatót, még nem tapasztaltam. Tehát, ahogy mondani szokás, le a kalappal, a főszervező és segítői előtt.

F R

Polgárőrségünk a Nemzeti Közzszolgálati Egyetemen

2024. október 28-án a „Polgárőrség 3 kredites, szabadon választható minden szakirány részére” kiírt tantárgyhoz kapcsolódóan a Nemzeti Közzszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán tartott foglalkozást. A Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék mesteroktatója Dr. Kovács Sándor r. ezredes moderálta az előadást. A foglalkozás első részében Mihics Krisztián r. hdgy polgárőrünk mutatta be a hallgatónak a korábban 2021-évben Polgárőrség és a Közrendvédelem témájában készült szakdolgozatának egyes elemeit. Ezt követően Mihics József ny. r. ftzls az Egyesületünk elnöke beszélt munkásságáról, valamint a Pilisszentlászlói

Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó egyesület megalakulásáról és főbb tevékenységeiről. Ezt egy 2022-es év polgárőri önkéntes tűzoltói tevékenységről készített fénykép-összeállítás illusztrálta. Ezt követően Dr. Schweickhardt Gotthilf ny. tű alezredes, egyesületünk titkára a szerveztünk tűzvédelemmel, kárelhárítással és személyek mentésével kapcsolatos eddigi tevékenységét foglalta össze. A nappali munkarendi hallgatók érdeklődéssel vettek részt a foglalkozáson.

Fotó: Dr. Kovács Sándor r. ezredes
Pilisszentlászlói Polgárőr és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Kedélyes ünnepi búcsúztató

A Kóspallagi Szlovák nemzetiségi elnökség, Botos Katalin, valamint Kóspallag első embere Plachi Attila kedves meghívásának eleget téve derült napsütéses őszi időben résztvettünk az elnök asszony politikai szereplésének búcsúztatóján.

Az időskora ellenére még mindig igen agilis Katika így búcsúzott a politikai közszerepléstől. Katika mintegy két és fél évtizedig vezette az általa alakított Kóspallag Szlovák Nemzetiségi Önkormányzatot. Számtalan igen komoly rendezvényre v kaptunk meghívást, és jelentünk meg csodálatos rendezvényin, és lépett fel Elsík Vilmosné - Margitka által vezetett énekkarunk. Nyaranta kint a sportpálya szomszédságában felállított sátorban, illetve kint a szabadban történtek fellépéseink. Ősszel és télen A Községháza közelében lévő Faluházban történtek az ünnepi megemlékezések. Katikának köszönhetően minden alkalommal jeles személyek is résztvettek az ilyen ünnepi találkozók. Nem csak politikai közszereplők, de egyházi személyek is a közeli Márianosztráról. A helyi plébános úr viszont szinte minden rendezvényen hívei között foglalt helyet. Ezzel is fokozta meghittségét a találkozóinknak.

A mostani októberi meghívásunknak a tervezett szerint személykocsikkal akartunk eleget tenni.

Tóth Attila polgármesterünk azonban biztosította az utazási költséget, így a megszokott módon Pilisszentlászlótól a megszokott módon busszal mentünk Visegrádra a komphoz. Majd a Dunán átkelve Nagymarosra értünk, ahonnan már a szép erdei környezetben hamar elértük uticélunkat. Katika búcsúztatóján számos jelentős közéleti személyiség méltatta Katalin több évtizedes

fáradozását szlovákságunk fennmaradásáért.

A búcsúztatón Fuhl Imre magyarországi szlovákságunk jeles képviselője is jelen volt. Rövid, de lényegretörő szavaival igen nagyra méltatta Botos Katalin közéleti szereplését a magyarországi szlovákságunk fennmaradásáért. Kóspallag első embere Plachi Attila polgármester szintén igen nagy elismeréssel méltatta Katika agilis közéleti ténykedését. A találkozón tiszteletét tette Kóspallag hajdani polgármestere, aki igen sok szlovák rendezvényünk főszervezője volt és kétkezi munkájával is segítette, támogatta azt.

Köszönet illeti Tóth Attila polgármestert, amiért biztosította, hogy együtt egy busszal, és nem külön-külön kocsikkal tegyük eleget Botos Katalin meghívásának.

Szlovák nemzetiségünk elnökségének Dombainé Jutka, virágcsokorral kezében üdvözölte szép

szavakkal énekkarunk nevében Katikát.

Margitka által vezetett énekkarunk a megszokotthoz hasonlóan ismét igen szép népdalcsokorral kedveskedett az ünnepeltnek. Ezzel ismét emelte a búcsúztató meghittségét. Hosszúra sikeredne az írásom, ha mindenkit, név szerint felsorolnék, aki tisztelettel méltatta Katika rendkívüli agilitását szlovákságunk minél további fennmaradásáért.

A sok - sok, ünnepi köszöntő-búcsúztatót kései ünnepi ebéd követte. A rendezvény lebonyolításáért, a helyszín biztosításáért köszönet illeti a helyi önkormányzatot, és a segítőit.

Befejezésül, minden résztvevő nevében, bátorodom további szép nyugodalmas nyugdíjas éveket kívánni Katikának!

13 Bölcs mondás Tibor atya gyűjteményéből

1. Nem lehet elégszer ismételni az alapelvet, hogy csak akkor lehetünk boldogok, ha saját boldogságunkat mások boldogságában keressük. (Saint Simon)
2. A lét válna kibírhatatlanul unalmassá, ha nem próbálnánk megfejteni azokat a titkokat, amelyeket Isten elrejtett előttünk. (Albert Einstein)
3. Csak az a tiéd, amit nem veszthetsz el egy hajótöréskor. (El Gazáli)
4. Ne aggódjatok tehát a holnap miatt, a holnap majd gondoskodik magáról. A mának elég a maga baja. (Jézus Krisztus)
5. A vizsgálódás nélküli élet, nem embernek való élet. (Platón)
6. Ahol csak lehet, tégy jót! Közben gondolj arra, hogy aki szívében jó, azt a sors nem terheli nagy szenvedéssel. (Pythagorasz)
7. Az igazság alapja a hűség, vagyis szavaink és megállapodásaink valóságosága. (Cicero)

8. Tartsd magad távol azoktól, akik le akarják törni az ambícióidat! A kis emberek mindig ezt teszik, de a nagyok éreztetik veled, hogy te is naggyá válhatsz. (Mark Twain)
9. A szerelem az egyetlen gyümölcs, amelynek mindig szezonja van, s mindenki annyit ehet belőle, amennyit csak akar. (Teréz anya)
10. Az a fontos, hogy mik vagyunk, s nem az, hogy minek tartanak bennünket. (Széchenyi István)
11. Minél tudatlanabb az ember, annál hiúbb. (Széchenyi István)
12. Először azt csináld, ami szükséges. Utána azt, ami lehetséges. És hirtelen azon találsz magad, hogy megcsináltad a lehetetlent. (Assisi szent Ferenc)
13. Hiszek benne, hogy Isten irányítja a dolgokat, és neki nincs szüksége a tanácsaimra. Ha Isten vezet, akkor végül minden jóra fordul. Min idegeskednék? (H. Ford)

A kéregető

Mint koldus melósruhában „kalapozgatja végig” újra és újra Zelenszkij az egész gazdag Nyugatot. Azok után, hogy ukrán búvárok felrobbantották az olcsó orosz gázt, biztosító vezetéket. A népe kipusztul, ő ezalatt utazgat, és gazdagodik.

Le sem tudja váltani a népe, mert a háború végéig tilos a választások kiírása. Amíg tart a népe pusztulása, addig tart hatalma is.

Losonci Miklós

Szarajevói Tiltótáblák

Horgászni, legelni, szemetelni, lövöldözni és késelni tilos.

Szöveg-fotó: Losonci Miklós

Szerb közmondás

„Háromszázmillióan vagyunk az oroszokkal együtt.”

Kultúra

Nyugat-európai meccseinken számtalanszor végig fűtyülték a „vendéglátók” az egész magyar himnuszt. A boszniai meccsünk előtt egyetlen fűtyszó sem volt a himnuszunk legutolsó taktusáig.

Losonci Miklós

Szemfényvesztés

Az emberek igénylik a hihetetlen dolgokat. Tipikus példa volt erre a boszniai „piramisok”. A buszból a legelső hegy tényleg hasonló alakú volt. A látszat csal. A „felfedezőjük” 7 hegyet nevezett el, ilyen-olyan piramissnak.

Az alaprajzuk amőba alakú. Tükörtojás alaprajzúak. Még véletlenül sincs egyetlen derékszög egyikben sem. Az ásatást a földhasználó sem engedi. A belépő 10 euró. Egyszer mindenkit be lehet csapni. Engem egyszer sem.

Losonci Miklós

Összeesküvések

Ausztriában és két német tartományban is győzött a migráció mellenes párt, de a sok-sok vesztes

pártocská összefog a kiközösített győztesek ellen. Az FPÖ és az AFD ellen. Kiskoalíciók születhetnek az egyetlen nagy pártok helyett. Ez a demokráciák megcsúfolása.

Losonci Miklós

Memória

Az emberek ötezer szót használnak a mindennapi életükben. Egy kutyatulajdonos is pont ötezer tárgy nevét tudta megtanítani a kutyájának. A mókusok és a szajkók is ötezer eldugott makk helyére emlékeznek. Az emberekhez hasonló élettér tartalmú papagályok, hollók emlékezete 70 év időtartamú. Extrém okosak. Október 15-én az M 1 Tv. adó időjárásjelentése szerint ezen a napon kezd hullani a makk. Ez a tévés, téves. A makk, már augusztus közepétől november közepéig folyamatosan potyog, mindnyájan tanúsíthatjuk ezt a tényt. Pár éve diótörő szürkevarjakat láttam. Csőrükben a dióval egy betonplatz fölé röpültek. Leejtették a diót és leszálltak a feltört élelmükért. Máskor hollókat láttam leszállni egy kettétört görögdinnyéhez, amint a színe miatt húsnak néznek. „Tévedni emberi dolog”.

Losonci Miklós

Peter Weiss

Erős egyéniség, értékes lázongó és értelmiségi

Bár a naptára már kerek évszámot mutat, Fuhl Imre 50 éves, de lélekben fiatal és a lázongása is megmaradt. Lehet, hogy rá is érvényes, amit a borról szokás mondani, hogy minél idősebb, annál jobb. Rajta keresztül nagyon sok mindent megtudtam nemcsak Pilisszentkeresztről, a Pilisről, hanem a térségben, illetve a Magyarországon élő szlovákok sorsáról is. Rajta illetve vitáin és publiscisztikáján keresztül sok mindent megtudtam az itteni szlovák közösségről is. Őszinte örömmel tölt el, hogy a magyarországi szlovákok között van egy ember (illetve több is, de mivel ő ötvenéves, úgy illik, hogy róla beszéljünk), aki eljutott oda, hogy joggal nevezhetjük értelmiséginek. Ő az önök itteni szlovák kulturájának letéteményese.

Aki mióta szlováksága tudatosult benne, illetve ezzel egyidejűleg a Magyar Köztársaság jó állampolgáraként arra törekszik, hogy a szlovákság fennmaradjon, teret kapjon, hogy a magyarországi szlovákok ne csak papíron, hanem a valóságban is magkapják azt, amit kapniuk kellene. Az ilyen emberek a világon nagyon értékesek a kisebbségek számára... De Imro átlépter a magyarországi szlovák nemzetiségi kisebbség horizontját. Ez a szerény ember, akinek nagyra tartom a Pazar humorérzékét és az öniróniára való képességét, férfiként, méltósággal tudja viselni azt is, ha néha vereséget szenved. A veszteség sem ösztönzi rezignációra, visszavonulásra, inkább megtalálja a következő terepét és halad a maga egyenes útján.

Bár a naptára már kerek évszámot mutat, Fuhl Imre 50 éves, de lélekben fiatal és a lázongása is megmaradt. Lehet, hogy rá is érvényes, amit a borról szokás mondani, hogy minél idősebb, annál jobb. Rajta keresztül nagyon sok mindent megtudtam nemcsak Pilisszentkeresztről, a Pilisről, hanem a térségben, illetve a Magyarországon élő szlovákok sorsáról is. Rajta illetve vitáin és publicisztikáján keresztül sok mindent megtudtam az itteni szlovák közösségről is.

Őszinte örömmel tölt el, hogy a magyarországi szlovákok között van egy ember (illetve több is, de mivel ő ötvenéves, úgy illik, hogy róla beszéljünk), aki eljutott oda, hogy joggal nevezhetjük értelmiséginek. Ő az önök itteni szlovák kulturájának letéteményese.

Aki mióta szlováksága tudatosult benne, illetve ezzel egyidejűleg a Magyar Köztársaság jó állampolgáraként arra törekszik, hogy a szlovákság fennmaradjon, teret kapjon, hogy a magyarországi szlovákok ne csak papíron, hanem a valóságban is

magkapják azt, amit kapniuk kellene. Az ilyen emberek a világon nagyon értékesek a kisebbségek számára... De Imro átlépter a magyarországi szlovák nemzetiségi kisebbség horizontját. Ez a szerény ember, akinek nagyra tartom a Pazar humorérzékét és az öniróniára való képességét, férfiként, méltósággal tudja viselni azt is, ha néha vereséget szenved. A veszteség sem ösztönzi rezignációra, visszavonulásra, inkább megtalálja a következő

terepét és halad a maga egyenes útján. Egy valóban erős egyéniség van önök között, aki nem magamutogató, nem szenved nárcizmusban, hanem dolgozik, létrehoz és képes szervezői aprómunkát is végezni: beleállni bizonyos vitákba, küzdelmekbe, nemcsak az önök közösségén belül, hanem kifelé, az állam irányába is.

2011

FUHLEXTA apró publicisztikai írások a szerző fotóival c. könyvéből, kigyűjtötte: F R

Ünnepélyes díjátadás

A Pilisi Szlovákok Egyesülete 25. éves jubileumi ünnepi ülést tartott Pilisszántón.

Az ülésen Tóth Attila polgármesterünk szlovákságunkért kifejtett munkásságáért díjat kapott, amit Demjén Márta szlovákságunk vezető egyénisége adta át.

F R

Združenie pilišských Slovákov oslavovalo 25. výročie založenia

Začalo sa to pred 25 rokmi. V Mlynkoch sa stretli vedúci a aktivisti slovenských a obecných samospráv a rozhodli sa založiť Združenie pilišských Slovákov s cieľom posilniť slovenskosť Piliša. Podľa prezenčnej listiny ustanovujúceho valného zhromaždenia 30 zakladajúcich členov z

11 pilišských obcí – Čobánky, Kestúca, Moďoróšu, Piliškej Čaby, Čívu, Santova, Senváclavu, Hute, Pomázu, Šárišápu a Mlynkov – si za predsedu zvolilo Jozefa Havelku, ktorý tento post zastával do roku 2012, keď predsedníctvo po ňom prebrala Katarína Kormošová. Od roku 2013 je predsedníčkou Združenia pilišských Slovákov Marta Demjénová.

Na 25. valnom zhromaždení, po prijatí nových členov, predsedníčka referovala o práci združenia v roku 2024. Pilišski Slováci mali aj v tomto roku bohatý program. Okrem referátu predsedníčky o tom svedčia aj referáty jednotlivých obcí.

Jubilejné valné zhromaždenie združenia Pilišanov poctili svojou prítomnosťou zástupca veľvyslanca SR Marián Varga, slovenský parlamentný hovorca Anton Paulik, a predsedníčka Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku Alžbeta Hollerová Račková, ktorá v sprievode milých a povzbudzujúcich slov, odovzdala predsedníčke pamätný list a bohatý darčkový kôš.

Prítomní spomínali aj na začiatky Združenia. Jeden zo zakladajúcich členov Imrich Fuhl rozprával o tom ako vznikla myšlienka založenia Združenia, a aké milé a vtipné príbehy zažili počas fungovania. Imrich Fuhl pripomenul svoje slová z roku 1999: „Slovenský Píliš je jeden a nedeliteľný, pílišski Slováci sa teda nedajú rozdeľovať.“

Z archívu (1999): Ustanovujúce valné zhromaždenie Spolku a kultúrneho strediska pílišských Slovákov / „Slovenský Píliš je jeden a nedeliteľný, pílišski Slováci sa teda nedajú rozdeľovať - ani župnými hranicami, ani hranicami volebných obvodov a ani hranicami iných, umelo vytvorených jednotiek“ - povedal na podujatí Imrich Fuhl, ktorý v spolupráci s právnikom Celoštátnej slovenskej samosprávy dr. Dénesom Nemesom vypracoval Stanovy SKSPS. / Cieľ: posilniť slovenskosť Píliša - Predstavitelia

samosprávnych zborov a občianskych organizácií, pôsobiace v jednotlivých slovenských pílišských osadách, v roku 1999 poverili starostu obce Mlynky Jozefa Havelku a predsedu Slovenskej samosprávy v Mlynkoch Imricha Fuhla vypracovaním zriaďovacích dokumentov a usporiadaním zakladajúcej schôdze Spolku a kultúrneho strediska pílišských Slovákov. Tento ich krok, smerujúci k posilneniu slovenskosti Píliša, podnietila ako spoločná minulosť, kultúra a jazyk našich Slovákov, žijúcich dodnes pomerne celistvo okolo Píliša, tak aj potreba prehlbovania ich vzájomnej spolupráce a spolupatričnosti. Podľa svedectva prezenčnej listiny sa tu zišli zakladajúci členovia regionálneho spolku z Čobánky, Kestúca, Mod'oróšu, Pílišskej Čaby, Čívu, Santova, Senváclavu, Hute, Pomázu, Šárišápu a Mlynkov. Na ustanovujúcom valnom zhromaždení predsedom združenia pílišských Slovákov sa stal

Jozef Havelka, podpredsedníčkou čívska starostka Mária Nagyová, pričom za ďalších členov Predsedníctva SKSPS boli zvolení: Jozef Szőnyi,

Rudolf Fraňo, Valéria Gálová-Karová, Pavol Hévizi, Katarína Huberová-Kisgyőriová, Koloman Minczér a Gizela Molnárová. (Ľudové noviny, 44/1999)

Predsedníčka Marta Demjénová hovorila aj o tom, ako sa počas 25 rokov zmenila štruktúra Združenia. Kým na začiatku boli členmi organizácie hlavne obecné a slovenské samosprávy a občianske organizácie, dnes väčšinu členov tvoria jednotlivci, čo prispelo k tomu, aby na akciách bolo stále viac účastníkov.

Najvýznamnejšie a najpopulárnejšie podujatia združenia sú: Regionálny slovenský fašiangový bál pílišských Slovákov, na ktorom sa každý rok stretne 400 – 500 plesajúcich a Výstup na Píliš – Memoriál

Juraja Migaša, ktorý sa organizuje každú tretiu májovú sobotu, a ktorý rýchlo nadobudol medzinárodný charakter. Novinkou tejto akcie je, že pešia túra sa rozšírila o cyklotúru, a to, že vznikla nová tradícia – pred túrou sa účastníci môžu pokochať v obrazoch slovenských maliarov, účastníkov tvorivých táborov vo Veľkom Bánhedeši.

Vlani vznikla nová akcia pod názvom Na dvoch kolesách po stopách našich predkov. Jej cieľom je duševne i fyzicky spojiť všetky slovenské pílišske obce, keď cyklisti v rámci cyklotúry prejdú nimi na dvoch kolesách. Toto podujatie má iný charakter, ako zvyčajné národnostné podujatia, ale práve takto sa podarilo aktívne zapojiť aj mladšiu generáciu.

Dva dni pred valným zhromaždením sa uskutočnila nová akcia, z ktorej taktiež plánujú vytvoriť tradíciu – Festival najmladších

slovenských Pilišanov, na ktorej sa zúčastnili deti z pilišských slovenských materských škôl.

Zvláštnu a nie celkom veselú kapitolu v histórii Združenia znamenal boj o slovenský dom v Mlynkoch a jeho odovzdanie.

Združenie – s podporou ÚSZZ a Nadácie Gábora Bethlena – už 4. rok vydáva občasník Pilišan(ka). V tomto roku vyšli už dve čísla. Jedno pravidelné ročné číslo, a jedno jubilejné, v ktorom sa píše o udalostiach uplynulých rokov.

Slávnostným momentom bolo odovzdanie ceny „Pre Pilišanov“, ktorá bola založená pred piatimi rokmi, keď Združenie oslavovalo 20. výročie. Ocenenie dostal Imrich Fuhl, ktorý – ako povedala predsedníčka – bol pri zrode Združenia pilišských Slovákov, bol pri zrode Slovenskej samosprávy v

Mlynkoch, a bol aj pri zrode Strediska pilišských Slovákov. Nasledujúce ocenenia dostali takí Pilišania, ktorí síce nemajú slovenské korene, ale vždy podporovali pilišských Slovákov, a veľa pracovali pre Slovákov vo vlastnej obci: starostka Santova Eva Csicsmanczaiová, starosta Šárišápu Karol Kollár a starosta Senváclavu Attila Nagy.

Po oficiálnom programe si účastníci mohli pozrieť fotoprezentáciu o 25-ročnej činnosti Združenia, ktorú pripravila Laura Glücková, a potom sa ozvala muzika a Pilišania – za doprovodu harmoniky Petra Berecza a ozembuchu Jána Machaja – v dobrej nálade spievali slovenské pesničky až do polnoci.

(md/a/luno.hu)

Foto: Imrich Fuhl

Szent Márton napja

A Márton-napi népszokások egyrészt az év végéhez, a mezőgazdasági munkák befejeződéséhez, illetve az advent közeledtéhez kötődnek, másrészt ahhoz a legendához, amely szerint Szent Márton egy libaólban próbált elrejtőzni, amikor püspökké akarták megválasztani, de a ludak elárulták gágogásukkal.

Szent Mártont már a honfoglalás előtt tisztelték Pannóniában. A hagyomány szerint Márton álmában segítette Szent Istvánt és az országot, ezért Szűz Mária után Tours-i Szent Márton lett Magyarország patrónusa.

Márton napja a karácsony előtti 40 napos böjt előtti utolsó ünnepnap, ezért ezen a napon rendszeresek voltak a lakomák, bálók, vásárok. Ilyenkor nagy evés-ivást rendeztek, hogy a következő esztendőben is bőven legyen mit fogyasztani. A lakmározásnak kedvezett az is, hogy a hagyomány szerint ilyenkor nem volt szabad takarítani, mosni, teregetni, mert ez a jószág pusztulását okozta. Novemberben már le lehet vágni a tömött libát, ezért a Márton-napi ételek jellemzően libafogások, így például libaleves, libasült párolt káposztával és zsemle- vagy burgonyagombóccal, mert a rigmus szerint: „Aki Márton napon libát nem eszik, egész éven át éhezik”. Szokás volt, hogy a liba húsból, különösen a hátsó részéből, küldenek a papnak is, innen ered a „püspökfalat” kifejezés.

Márton-napi időjósítás

A sült liba mellcsontjából az időjárásra jósoltak: ha a csont barna és rövid, akkor sáros lesz a tél, ha viszont hosszú és fehér, akkor havas. Az aznapi időjárásnak viszont az ellenkezője várható: „Ha Márton fehér lovon jön, enyhe tél, ha barnán, kemény tél várható.” Másik megfogalmazásban: „Márton napján, ha a lúd jégen jár, akkor karácsonykor vízben poroszkál.” Sokfelé úgy vélik, hogy az aznapi idő a márciusi időt mutatja. A néphit szerint a Márton-napi eső utána rendszerint fagy, majd szárazság következik. Az őszi időjárás a bor minőségére is hatással van: „A bornak szent Márton a bírása”, amit lehet úgy is érteni, hogy ilyenkor már iható az újbor.

Márton-napi ajándékozás

Márton-napon fizette meg a gazda a pásztoroknak az ún. bélesadót vagy rétespénzt, míg a pásztorok többágú vesszőt (Szent Márton vesszejét) ajándékoztak a gazdáknak. Úgy tartották, ahány ága van, annyit fial a disznó. Tavasszal ezzel a vesszővel hajtották ki az állatokat.

ELŐSZÓ

Az Elődeink mesterségei c. könyvhöz

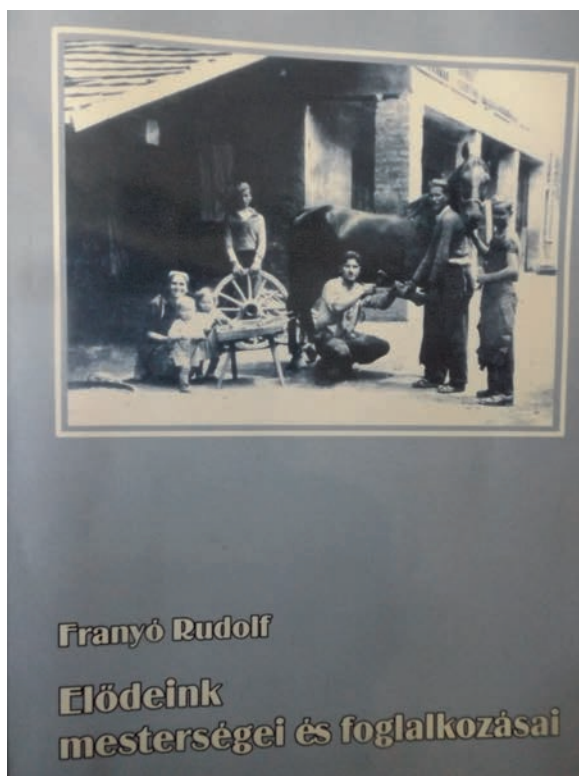
Tisztelt olvasó!

Élete munkában, pontosabban mindennapi élete a szlovák hegyi emberek között zajlik. Így is hangozhatna címe e könyvnek, amelyet kezében tart az olvasó. Igen, a szerző leírja az itt lakók megélhetésének mindannapjait, a szlovákiai elődeinknek, elsősorban azoknak, akik itt éltek a Pilisben. Mikor azt mondjuk szlovák Magyarországon, a többség szemében megjelenik leginkább a beláthatatlan síkság, rónaság Nagykőrös körül, vagy tán Békés, Csongrád vagy Pest alatti földrajzi helyek,. Földrajzi nevek, mint Szarvas, Békéscsaba, Tótkomlós mindenkinek rögtön a nyelvén van. Munkája az embereknek a termékeny vidéken szántása, vetése, aratása és sok egyéb, amely összefügg a földműves munkával. Nos, ilyen munkákról ebben a könyvben sokat nem tud meg. Mert szlovákok Magyarországon itt is laknak a Pilis hegységben és környékén. Szlovákiai hegyi emberek Magyarországon. Élnek és dolgoznak ezen a helyen kapcsolatban, szövetségben a szlovákokkal, de szomorú eseményekkel is több mint 1200 éves hazájukban.

Az elődök tisztában vannak históriájukkal, emlékeznek Nagy Morva és Szvatopluk kori időszakukra. Tanúsítják ezt, nem csak történelmi dokumentumok, de a legrégebbi földrajzi elnevezések, mint Pilis – Ples, Vysehrad – Visegrád, Moravce – Marót (Pilismarót) és sok egyéb. Valamivel több, mint 1000 éve kerültek egyedül uralkodói központjába a Magyar Királyságnak. Hiszen éppen a Pilis körül

emelkedik minden főszékhelye és rezidenciája Árpád-háziaknak, az Anjou királyoknak, Luxemburgi Zsigmondnak, Hunyadi (Corvin) Mátyásnak. Esztergom, Visegrád, Dömös, Buda megannyi történelmi eseményekben gazdag helyszín e tájon. Igen, a Pilisiek valóban centrumban voltak a középkori magyar államnak.

A pálos kolostorok, amelyeknek nyomai megtalálhatók Pilisszentkereszten, Pilisszenmtlászlon, pilisszentléleken, Pilisszántón terjesztették dicsőségét és szellemiségét a Pilisieknek. Pilisiek átérték a török hódoltságot is. A XVIII. század kezdetétől új lelkesedéssel lendültek bele megtermelni mindennapi kenyerüket az itt lakók. Az újratekés kovászai a Pilisben Pilisben egyértelműen szlovákok. Hut – Pilisszentlélek, Kestúc-Kesztóc, Csív – Piliscsév, Santov –

Franyó Rudolf

Elődeink mesterségei és foglalkozásai

Pilisszántó, Mlinky – Pilisszentkereszt, Senváclav – Pilisszentlúászló – ezekben a községekben szlovákok egyértelműen a dominánsok. A munkájukat tapasztalni: Esztergomban, Szentendrén, Izbégen, Csobánkán, és máshol is. A XIX század végén aktív résztvevői az ország mezőgazdasági fellendülésének. Budapesten sok saját nyomot hagytak maguk után a pilisi szlovákok. A XX. század hetvenes éveitől kezd feloldódni a pilisi szlovákság zártsága a Pilisben. Ritkul nem csupán a szó, de szlovák öntudata a Pilisieknek. Változik a munkamódszere a mindennapi életnek. A szlovák hegyi emberek egyre inkább asszimilálódnak, válnak hasonlóvá, ugyanolyanná, mint a többsége Magyarország lakóinak.

E könyv szerzője Franyó Rudolf elhatározta, hogy bemutatja a szlovák hegyi emberek életét, amilyen volt a XX. század első feléig. A kedves olvasó kezdje el olvasni ezt a könyvet, és ismerje meg a Pilis hétköznapi életét, amit leginkább befolyásolt az itt található hegyek, erdők. Győződjön meg róla az olvasó, hogy az ő életük ugyanolyan nehéz, és

ugyanolyan szép volt, mint az ország többi részének a Kárpátok alatt, a Duna partjain. Egyedülálló és megváltozhatatlan, pilisi kifejezéssel élve, mélyen népies.

Mgr. Jozef Schwarz regionális szociológus, írása alapján fordította,

F I

Népszokások, hagyományok

November neve a latin „novem” = kilenc szóból ered, ami a görög „ennea”, „enneva” származéka. Más néven Szent András havának, nyilas havának, enyészet havának vagy őszutó hónap is nevezik.

Novemberi jeles napok

November 1. – Mindenszentek napja (latinul: Festum omnium sanctorum): a halottak kultuszát szolgálja. A 4. századból ered, amikor is Szent Efrém és Szent János május 13 – án, illetve pünkösöd utáni első vasárnap ülték meg mindenszentek napját. E nap neve a görög egyházban ma is a Szentek Vasárnapja. Később a 8. században május 13.-ról november 1-re tevődött át mindenszentek ünnepe, azért, mivel november 1. volt a kelta év kezdete, amikor halotti áldozatokat hoztak az elhunytak tiszteletére. Angliában már a 8-9. században közünnep volt, de a Francia Egyház csak a 9.-10. század óta ünnepli, amikor is megerősödött az Egyházban is a kelta elem.

November 2. – Halottak napja: Halottak napját november 2-án 998 óta tartja az egyház. Ez a nap Sz. Odiló clunyi apáttól ered. Ilyenkor szokás a sírok megtisztítása, virággal díszítése, gyertyák gyújtása. A néphit szerint ilyenkor hazalátogatnak a halottak, ezért a terített asztalra kenyeret, sót, vizet tettek. A család minden tagja gyertyát gyújtott a gyertyák égési idejéből a hiedelem szerint arra következtettek, ki hal meg előbb a családban. Ezen a napon tiltották a munkát, mert megzavarja a holtak nyugalma.

November 11. – Márton napja: 316-ban született Pannóniában. E nap volt a fizetés, tisztújítás, jobbágytartozás lerovásának napja. A pásztorok

végigjárták a házakat, köszöntöket mondtak, és nyírfavesszőt ajándékoztak a gazdának, aki megőrizve azt, tavasszal az állatok kihajtásánál használta. Dologtöltő nap volt. Tilos volt e napon mosni, teregetni, mert a jószág pusztulását okozta volna. Helyette lakomákat rendeztek, hogy egész esztendőben ehessenek, ihassanak. Úgy gondolták, minél többet isznak, annál több erőt és egészséget isznak magukba. Időjárásjósló nap is: „Ha Márton fehér lovon jön, enyhe tél, ha barnán, kemény tél várható.”

November 19. – Erzsébet napja: Árpád-házi szent Erzsébet (1207 – 1231). A legenda szerint rózsává változott a kötényébe lévő élelem, mikor atyja kérdőre vonta a szegényeknek a kötényében vitt alamizsna miatt. Időjárásjósló nap is volt, ha ezen a napon havazik, úgy mondták: Erzsébet megrázza a pendelyét. Ez a nap az őszi munkák zárónapja.

November 25. – Katalin napja: Szent Katalin a házasságra vágyó lányok, a diákok, a tudósok, az egyetemek védőszentje, a kerék (vértanúságának eszköze) miatt a fuvarosok, kerékgyártók, fazekasok és molnárok is tisztelték. A IV. században élt, hitéért mártírhalt halt. Időjárásjóslás is kötődik e naphoz:

„Ha Katalin kopog, akkor karácsony locsog, viszont ha Katalin locsog, akkor karácsony kopog.

November 30. – András napja: - A keleti egyház védőszentje, az I. században élt. A néphit szerint átlósan ácsolt kereszten halt mártírhalt, az ilyen keresztet ezért András keresztnek nevezik. - Szent András napján a legény vagy leány egész nap böjtöl, csak három szem búzát és 3 korty vizet iszik, imádkozik, s akkor éjjel megálmodja, hogy ki lesz a párja.

Kigyűjtötte, F R

Miért nem tudják a népek mikor hálnak meg?

Azokban az aranyidőben a népek, tudták mikor hálnak meg, de nem egy ember a halála előtt már semmiről sem gondoskodott. Ilyen volt az öreg pásztor is, aki már kilenvenkilenc éves és kilenvenkilenc napos volt.

Megy egyszer az Úr Isten az erdőhöz és látja, hogyan gyűjtogatja pásztor, a fákat és a tűzbe rakja a lábost.

-Mit teszel itt barátom?

-Vizet melegítek, megmosakszom. És borotválkozom. Nem elég neked egy kisebb rakás fa, fel kellett gyűjtanod az egész erdőt?

-Nekem mindegy, mert holnap meghalok, már ma készülök rá.

-Ha ilyen vagy, nem halsz meg még, és mikor halsz, meg nem fogod tudni sem a napot, sem az órát!

Ezzel elment az Úr Isten, és amikor később ismét arra járt, az aggastyán éppen szántotta a kiégett erdei tisztást és ültette a fiatal csemetéket.

-Mit teszel barátocskám?

-Ültetem a csemetéket, amikből új erdő nő majd.

Hiszen már öreg vagy és nem fogod megélni, míg felnőnek a csemeték és sűrű erdő lesz belőlük.

-Megélem vagy sem, ha nem élem meg én, megélik a gyermekeim és az unokák.

-Nos látod, - mondta Úr Isten, - milyen jó hogy saját halálotat sem, tudod előre sem, a napot sem az órát.

Miért nem járnak a gyerekek születésüktől?

Mikor ősanyánknak Évának megszületett első gyermeke, nagyon örült neki, állandóan pesztrálta és hordta kezeiben.

Odamegy hozzá az Úr Isten és mondja:

- Ne hord állandóan, engedd le a földre, hadd járjon egyedül!

Éva kételkedik:

- Ő még nem tud járni, és ahogy elengedem, elesik, hiszen még nagyon gyengécske.

- Akkor tehát tartson egy évig és egy napig amíg, meg tanul járni, te hitetlen!

- Így mondta az Úr Isten, és ezért van hogy a világon: az anyáknak gondoznia kell a gyermeket, egy évet és egy napot, míg meg tanul állni és járni saját lábacskaín.

Maros Madacov

KARÁCSONYFÁNÁL c. könyvéből fordította:

Csipkebogyó

Nagyhatású vitaminban gazdag gyógynövény.

Használják teaforőzetnek, de leginkább lekvárt (hecsedlit) főznek belőle. Jelenleg már kevésbé, de a múlt századfordulóig sok helybeli családnak volt kereseti kiegészítése. Ősszel kezdték szedését az erdőkben, réteken található csipkebokrokról. Fizikailag nem nehéz, de igen nagy türelmet igénylő munka volt tüskés bokrok között szedegetni az apró bogyókat.

Hajdanában naponta kétvödörnyi csipkebogyót is sikerült kora reggeltől estig megszédni és hazahozni.

A munka java azonban csak azután következett. Bogyónként letisztítani, majd főzni, paszírozni,

újrafőzni megfelelő ideig, majd tárolni, értékesíteni.

Régebben még vödörkben hordták Budapestre, majd ott a lépcsőházak lakásainak bejárati ajtaján kopogtatva árulták a hecsedlit, amit általában fél literes – literes mércével mértek ki vödörkből. Közkedveltsége miatt könnyű volt értékesítése. Általában megrendelésre szállították, mert minden hecsedli árúsnak megvoltak a törzshelyei.

Elég volt egy-két lépcsőházi lakás, és már el is fogyott az igen nagy gonddal elkészített csipkelekvár.

F R

Emlékképek

Mikor még gyermekkoromban édesapám mellett baktatva nagymamámot meglátogatni elindultunk a Pilisszentkereszti ösvény felé, megáltunk a falu felett, édesapám lenézett szülőfalujára, majd felidézte emlékeit.

Ezek a fenyők még nem voltak itt. Édesapám, aki a Kiegyezés után két évvel 1869 – ben született, már a Nagy Háborúba is csak, mint tartalékos lett besorozva. A nyíregyházi népfelkelő huszárezredhez vonult be. Innét ebből a kicsi faluból többen tartottak vele a nyírségi huszár laktanyába. A gyengécske magyar tudásuk nem okozott gondot, hiszen Nyíregyházán szinte mindenki bírta a szlovák nyelvet.

-Fogott hozzá, szokásához híven, nagy körítéssel még az ötvenes évek derekán. Akkor viszont már anyósát, tehát az anyai nagymamámot indultunk meglátogatni Pilisszentkeresztre. Némi kitérő beszéd közben megtötömté sajátmaga által készített rózsagyökér pipáját, majd néhány élvezetes szippantást követően folytattuk utunkat, édesapám meg mesélt, és mesélt:

Akkor bizony látni lehetett a falu feletti dombról a

szalma, nád, de még néhány zsindelytetős házat is.

Ezek a házak még nagyapámék idejében készültek. Vastag faoszlopokkal megerősített sövényfalak tetején sárgerendával tartották a mennyezeti gerendákat. Ezekbe, a gerendákba voltak belevésve a tetőszerkezetet tartó szarufák. Akkor még tetőléceket falusi ember nem is látott. Édesapám is, csak amikor Szentendrén, de ott is csak, mint famunkákhoz értő ember vállalt napszámberbe munkát, valamint gazdagabb úrtól.

A szarufákra általában fiatal gyertyánosból kivágott rudakat erősítettek, úgy hogy azokat a szarufáknál cigányfúróval átfúrták, majd a lyukba, faszöveget ütöttek. Ezekre, a husángokra fűzték fel az előre elkészített kétmaréknyi vastagságú, lehetőleg rozsszalmából készített kévét. Az alatta lévő falakat sövényfalnak neveztük. Gyerekkoromban még sok volt belőlük. Ezeknél, a sövényfalaknál a házakat, illetve a tetőzetet cölöpök tartották. Hej, bizony sok munka volt vele.

- Bólogatott elismerően édesapám, majd elmesélte, amit ő is az édesapjától hallott:

- Az épület kimérése után a sarkoknál kiásott

gödrökbe elhelyezték a sarokoszlopokat. Ezután a két oszlop között spárgát húztak ki és ennek irányába mintegy 60-80 centiméter távolságban, kezdték leásni, illetve elhelyezni a 12-15 cm. vastag, és 260-280 cm. magas keményfa oszlopokat. Az oszlopok kergét már jóval a munkálatok előtt lehúzták vonókésekkel. Az oszlopok alsó részét, ami a földbe került

megégették, hogy tartósabbak legyenek. Az oszlopok tetejét úgy alakították ki, hogy ráhelyezhessék a sárgerendát, amire később rákerült a födém és a tetőszerkezet. A függőleges oszlopokat, vízszintesen befönték fiatal vékony fákkal, hosszú gallyakkal. Az agyagos földet vízzel, szalmával, törekkkel összegyúrták. Az így elkészült agyagot a száradás függvényében többször tapasztották. Megfelelő száradás után, finomabb, agyagos pelyvás sarat kevertek, és ezzel simították el, majd a száradás után meszelték. Süleim háza is valahogy így készülhetett. Mind a kilenc testvéremmel együtt én is ott születtem.

-Valahogy így ismertette édesapám a fában bővelkedő hegyek közötti falvak egyik házépítési módját. Addigra már Kopanyica (Kapásföld) túloldalán jártunk. Itt, kicsi pipáját megtömködni leült egy kidőlt fatörzsre. Mikor már jól szelelt neki, néhányszor pőfékelt, majd elégedetten felállt, folytatta útját, és a mesélést. Akkoriban még nem volt ilyen rohanó ez a világ. Volt idő ember-ember közötti kapcsolatokra.....

F R

Szénagyűjtés

Községünkben hajdanában akár a többi környező erdők közti településeken virágzott az állattartás. A megművelhető erdőirtvány által kialakított termőföld terület kevés volt ahhoz, hogy az állattartáshoz szükséges szállás takarmányt meg lehessen termelni.

Ezért nagyon fontos volt kaszálása és begyűjtése a szénának melyet a környező erdei tisztásokon, réteken, sőt még az utak mentén is gyűjtöttek. Az ezzel kapcsolatos munkafolyamatokat kaszálás, forgatás, boglyákba gyűjtés, szállítás, otthoni deponálás kazlakban, vagy megfelelő szárítás után a padláson, csak kézi erővel lehetett elvégezni.

Minden gazda és családja igyekezett a télire elegendő mennyiséget elraktározni, ezért a leghetlenebb, és legtávolabbi helyeken is lekaszálták és hazahozták a szénát. Még Sikáros környékéről és Cseresről (prédikáló-szék) környékéről is hordtuk haza a télire valót.

A múlt század derekától azonban csökkenni kezdet az állattállomány, ez kedvezőtlen hatással volt a termőföldek szerves trágya utánpótlására ez által az termőképessége jelentősen csökkent. Jelenleg nincs már barázda elszántásból eredő vita a szomszédokkal. Nem történnek már olyan atrocitások, mint az olvasható Községünk halotti anyakönyvébe a halál

okaként ez van bele írva: Barázda vita miatt fejbeütve kapával”. Megszüntek a viták a felől is, hogy ki kaszálja le a szénát és vigye haza az állatoknak.

Ami hajdanában a megélhetést jelentette, ma már gondot jelent annak gyomtalanítása!

Elődeink humora

Megtörtént esetek röviden, néhai unokabátyámról

KÉT ÉV ELŐNY

Lackó, a kerítésen át szólítja meg a kertben serénykedő szomszédját: - Képzeld el szomszéd! A doktor azt mondta, hogy igyak naponta egy pohár bort. - Na és betartod az utasítást? - Hajaj! - Már két év előnyöm van.

MEGKÖNNYEBÜLÉS

Lackó másnaposan bement a kocsmába és megkérdezte Tóni bácsitól, a kocsmárostól: - Mondja kedves Tóni bácsi, jártam itt az este? - Igen bizony – felelte Tóni bácsi a kocsmáros. - Oszt nagyon sok pénzt költöttem? - Bizony elég sokat, mert az egész kocsmát megvendégelted, legalább ezer forintot biztos elköltöttél.

Lackó, megkönnyebbülten felsóhajtott: - Hála Istennek! Már azt hittem, hogy elveszítettem. (Ezer forint akkoriban, bizony egy hetes fizetés volt)

PULÓVER

Vonattal utazva mentünk dolgozni a Balaton környékére. Lackóval szemben ült egy jól szituált hölgy, aki testhez álló pulóvert viselt. - De szép pulóver! – próbálkozott az ismerkedéssel.

- Eredeti teveszőr – mondta a lány.
- A púpokból mindjárt gondoltam – vágta rá mosolyogva Lackó.

SARKÍTOTT KÉRDÉS

- Doktor úr, mit lehetne tenni? Túl jól megy a sarkamnak.

- Hogy érti ezt, Lackó?
- Úgy, hogy feltört.

MENNYI AZ IDŐ

János bácsi Lackó fiával fát termel az erdőben. Delet sejtve odaszól a közeli farönkkel kínlódó fiához:

- Eridj Lackó a hátikosárhoz hozd ide a demizsont és nézd, meg hány órát mutat a vekker. Lackó rögtön lerakta fejszóját és igyekezett a demizsonhoz. Miután meghúzta a demizsont, megnézi az órát, és átkiáltott édesapjának: - Édesapám tíz perc múlva lesz dél.
- Nem azt kérdeztem, mennyi lesz, hanem most mennyi! – kiáltott vissza mosolyogva édesapja.

KORÁNKELÉS

A nyári szünidő végén, az első tanítási napon, az osztályfőnök, érdeklődik a gyerekektől, ki mit csinált, merre járt a szünidőben. Lackóra kerül a sor, aki gyakran szokott késni reggelente:

- Nos, Lackó aztán kialudtad e magad a szünidőben?
- Én bizony igen. – válaszolja Lackó.
- Az, nagyon jó, és mikor keltél ki az ágyból?
- Amikor a nap besütött az ablakon.
- Hűha, olyan korán?
- Á, dehogy az én ablakom délre néz.

KICSIT HALKABBAN

Gizi néni, a nagy mesemondó, unokája ágyánál ült és mesét mondott. Az unoka egy ideig figyelt, aztán megszólalt: szeretnék már aludni. - Nem tudnál egy kicsit halkabban mesélni? Úgy jobban elalszom.

Mindenszentek napja

Már gyerekkorunkban fejünkbe verték szüleink, hogy November elseje mindenszentek ünnepe, november másodika a halottak napja a keresztény világban. Ezek jelenkori tények. Ugyanakkor, ha nem is köztudott, de tény (utána néztem) hogy a IV. században mindenszentek ünnepét a pünkösdi utáni első vasárnap ülték meg, az ortodox keresztény egyház ma is akkor tartja. A nyugati keresztény egyházban november 1. IV. Gergely pápa döntése értelmében került eme ünnep kijelölése.

Általános szokás, hogy mindenszentek napján rendbe tesszük, és virággal díszítjük a sírokat, majd elsején gyertyát gyújtunk halottain lelki üdvéért.

A gyertya fénye, mint azt gyerekkorunkban szüleinktől, nagyszüleinktől halottuk, az örök világosságot jelképezi. November 2. halottak napja, viszont jóval későbbi eredetű. Olvashatjuk, hogy ezen ünnepet Szent Odiló clunyi apát néhány évszázaddal később vezette be. Emléknapként a dunyi apátság alá tartozó bencés rendi házakban. Csak további évszázadokkal később a XIV. század elejétől vette át az egész katolikus egyház.

Halottak napja, mindenszentek, vagy halloween?

Erről röviden csak annyit, hogy halloween a pogányság és a kereszténység életfelfogás különbözőségét mutatja a két ünnep eltérő szemlélete. Mi keresztények csendesen elmélkedünk és emlékezünk szeretteinkre, mellőzve az okult kapcsolatkeresést az elhunytakkal, és tabuként gondolunk a halálra. Ezzel szemben a halloween követők, az emlékezés

mellett a halál témával is közvetlenebbek, hiszen hiedelmeik miatt elkerülhetetlenül szembe néznek a szellemek jelenlétével, és gondoskodnak is róluk.

Habár halloween eredete sötét ókori rítusokhoz is kapcsolódik, nem igazán van, aki azt ünnepelné. Leszámítva az okkultistákat, sátánistákat, akik kisajátítják maguk számára az eredeti keresztény ünnepet!

Mindenszentek napján mi helybeliek is kimentünk a temetőbe gyertyát gyújtottunk

szeretteink végső nyughelyénél és rájuk emlékeztünk, mert „Seckich sveti” Mindenszentek és a „Mrtvich den” Halottaki napjának ünnepe volt. Közösségünk kultikus helxe a templomunk körüli temető, mely ma már igen ritkaság. Büszkék lehetünk rá, hiszen elődeink a pálos templom sírkertjében alusszák végső álmukat. Ahová a halottaikhoz kijárók közül is már egyre kevesebben tudják, kik is voltak azok a pálosok. Az egyetlen magyar alapítású rendből, mely a középkori Magyarországon igen nagy jelentőséggel bírt., annyira, hogy kolostoraik behálózták az egész történelmi Nagy Magyarországot.

Ebből a nemzetközileg is elismert rendből a megcsonkított Magyarországon már csak tizenöt fehér ruhás szerzetesünk működik.

Gyökereink a föld alatt vannak.

Akiket szeretünk, s már a sírban nyugszanak, igazi nyughelyük a szívünkben marad. Bárhol is múltak az évek, a lélek nem feled, mert összeköt minket az örök szeretet.

F R

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlázsló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015